

[Kjær Rasmussen.]

gerne have noget mere at vide om disse tidsfrister, beløbsrammer og støttekriterier. Det må være muligt for ministeren at sige noget om det allerede i dag. Og hvad er egentlig endemålet? Er det meningen, at man med det forslag, der foreligger her, vil nå von Eyben-udvalgets flertalsforslag? Det bliver vi heller ikke rigtig klar over ved at læse forslaget. Fra vores side må vi i øvrigt fastholde, at dette flertalsforslag er uacceptabelt.

Vi tror ikke, at der efter ministerens her foreliggende forslag vil blive tale om, at man nærmer sig en demokratisering af uddannelserne overhovedet, altså den demokratisering, som alle taler om. Vi har bemærket, at forslaget sigter mod en ramme-lov; og hvad det kommer til at betyde, ser man af, at de beløb, der skal fyldes i rammerne, vil blive variable — eller sagt med andre ord: uddannelsessektoren vil stedse kunne blive sorteper, dersom regeringen fortsat prioriterer, som den gør.

For næste finansår bliver den reelle stigning således på 21 mill. kr. Det er et lille, et meget lille skridt i den rigtige retning; men med den fart vil det jo tage årtier, før stipendierne har ædt sig ind på lånene — og meningen med det var vel egentlig, at stipendierne efterhånden skulle overtage lånenes plads. Med den fart forudser jeg at det ikke sker før ind i det 3. årtusind eller noget i den retning. Vi mener bestemt ikke, at de 15 mill. kr. er for meget til de uddannelsessøgende under videregående uddannelse, men vi mener, at de øvrige grupper har fået for lidt. Efter forelæggelsestalen ser det ud, som om gymnasieelever, kursister og lærlinge må nøjes med en stigning på 2,5 mill. kr., og det er i allerhøjeste grad betænkeligt, når lærlingene, så vidt jeg har forstået, hører til i denne gruppe. Jeg tror godt, vi kan se frem til, at der inden længe vil være lærlingedemonstrationer herude igen, således som der var det for et års tid siden.

Men tilbage til de mere principielle indvendinger imod forslaget. Det ser ud, som om regeringen vil lægge afgørende vægt på adgangen til at opnå lån. VS anser ikke låntagning og end ikke en øget mulighed for låntagning for at være nogen demokrativering. Vi må erindre os, hvad mindretallet i von Eyben-udvalget sagde, nemlig at

gældsbyrder på mellem 60.000 og 90.000 kr. vil virke skræmmende på uddannelsessøgende fra mindre velstillede hjem. Og man kunne føje til: disse unge vil simpelt hen nøjes med en mindre uddannelse end den, de egentlig har lyst til og evner for. Regeringsforslaget, som i høj grad er baseret på muligheden for låntagning, vil altså ikke forhindre, at mange unge kommer på den forkerte hylde, som man plejer at udtrykke sig. Ydermere bevirker låntagning, at mange uddannelsessøgende må tage erhvervsarbejde i studietiden til skade for de højere læreanstalters kapacitet og til skade for de studerendes arbejdsro. Endnu en kedelig omstændighed ved låntagningen: mange klager over det høje akademikerløn-niveau, vi har her i landet; men forholdet er jo i dag det, at akademikeruddannelsen betragtes som en privat investering, og det er derfor, vi har de høje lønninger. Vi tror, at det ville virke indkomstudjævnende med fuld stipendiestøtte og afskaffe mangelen på højere uddannede. Det er jo lige præcis i ly af denne mangel, at visse befolknings-grupper har kunnet skrue deres lønkrav højt op.

Regeringsforslaget er dårligt, fordi det prioriterer låntagning frem for stipendiestøtte, og vi må endnu en gang fastslå, at sådan behøver det ikke at være. Den prioritering af samfundsudgifterne, som regeringen står for, har hovedskylden. Denne prioritering er ikke faldet ned fra himlen. Det står i regeringens og i folketingets magt at ændre den, og vi synes, at det burde gøres. Men som regeringsforslaget her er udformet, kan vi ikke medvirke.

Jeg har nogle replikker til tidligere talere. Der var først og fremmest ministeren, som sagde, at han var uenig i principperne for vores forslag. Det er jo en kontant udtalelse at komme med, det er et standpunkt — men det er altså også et standpunkt, som vender sig mod demokratiseringen, for som jeg har påvist det i mit øvrige indlæg, er låntagning ikke vejen til en demokratisering af uddannelserne.

Jeg savnede i øvrigt én ting i ministerens indlæg, nemlig en virkelig god og kontant argumentation imod vores forslag; men den udeblev fuldstændig, og jeg tror da ikke, det er, fordi ministeren ikke har læst forslaget.